

SYNAKSARION O NAJŚWIĘTSZEJ PANI BOGURODZICY ŻYCIODAJNE ŹRÓDŁO

W piątek świetlistego Tygodnia Paschalnego świętujemy poświęcenie świątyni Najświętszej Pani naszej Bogurodzicy, zwanej „Życiodajne Źródło”. Wspominamy poza tym wielkie i nadprzyrodzone cuda, jakich dokonała w tej świątyni sama Matka Boża.

Po raz pierwszy świątynia ta została zbudowana przez cesarza Leona Wielkiego¹, który nazywał się Makellos. Miał on współczujący charakter i dlatego był człowiekiem dobrym i bardzo litościwym, będąc przed swym wstąpieniem na tron człowiekiem z ludu. Pewnego razu znalazł się on na miejscu, gdzie później zbudowano świątynię, i spotkał tam kalekę, który stracił wzrok, więc poprowadził go za rękę. Gdy znaleźli się na tym miejscu, ślepiec dręczony pragnieniem poprosił Leona, żeby odświeżył go świeżą wodą. Leon zaszedł w głąb lasu, bowiem miejsce porosło różnymi drzewami i gęstymi krzakami, i zaczął poszukiwać wody, a gdy jej nie znalazł, to zasmucony zaczął wracać. W powrotnej drodze usłyszał głos, dosłownie z nieba, który powiedział: „Nie powinienes się smucić, Leonie, bo woda jest obok”. Zawrócił więc i znowu szukał, a gdy był już bardzo zmęczony, znowu usłyszał głos podobny do pierwszego: „Cesarzu Leonie, zagłęb się w gęstwinę leśną i nabrawszy swoimi rękoma mętnej wody, zaspokój pragnienie ślepcy. Namaść jego niewidome oczy, a wtedy dowiesz się, kim Ja jestem, od dawna mieszkająca na tym miejscu”. Leon postąpił tak, jak nakazał głos, i ślepiec natychmiast przejrzał.

Później, gdy Leon zgodnie z prorocstwem Bogurodzicy został cesarzem, to nad źródłem zbudował świątynię, stojącą do dzisiaj, ponieważ na tym miejscu działały się rozliczne cuda każdego dnia. Kiedy po latach autokrator Rzymian Justynian² tu otrzymał uzdrowienie, gdy cierpiał na zatrzymanie moczu, to troszcząc się o chwałę Matki Słowa zbudował ku Jej chwale wspaniałą świątynię. Następnie świątynia ta zaczęła pękać z powodu trzęsień ziemi, które miały miejsce w różnych latach, uratowana została przez Bazylego Macedończyka³ i jego syna Leona Filozofa⁴.

¹ Leon I (ok. 401-474), cesarz wschodniorzymski od 457 roku.

² Św. Justynian I Wielki (483-565), cesarz bizantyjski w latach 527-565, siostrzeniec cesarza Justyna I. Wspomnienie liturgiczne 2 VIII.

³ Bazyli I Macedończyk (811-886), cesarz bizantyjski od 867 roku, pierwszy cesarz z dynastii macedońskiej.

⁴ Leon VI Filozof (866-912), cesarz rzymski (bizantyjski) z dynastii macedońskiej. Swój przydomek zawdzięczał upodobaniom do wygłaszania kazań w kościołach Konstantynopola. Autor prac z zakresu taktyki wojskowej i teologii. Jest znany jako autor eotimonów Zmartwychwstania na jutrzni całonocnego czuwania przed niedzielą.

Za ich rządów źródło dokonywało najliczniejszych cudów, bowiem uleczalo wrzody, kamice nerkowa, gruźlicę i mnóstwo innych chorób: nowotwory, różne krwawienia u cesarzowych i innych kobiet, wszelkiego rodzaju gorączki, trzydniową febrę i różne wrzody. Rozwiązywało także niepłodność i dzięki niemu cesarzowa Zoe⁵ urodziła Konstantyna Porfirogenetę⁶. Źródło wskrzesiło także zmarłego, który pochodził z Tesalii⁷ i wybrał się do źródła, ale umarł w drodze. Umierając i będąc bliskim ostatniego tchnienia, poruczył marynarzom, aby przynieśli go do świątyni Źródła i oblawszy trzema dzbanami wody, tam pogrzebali. Oni to wykonali i gdy tylko wylali na niego wodę, to zmarły powstał. Później, gdy ta wielka świątynia była bliska runięcia, objawiła się Bogurodzica i podtrzymała ją, póki lud, które zbiegł się zewsząd, nie wydostał się na zewnątrz. Ta święta woda, którą wystarczyło wypić, uleczyła wielu opętanych i z więzień uwalniała związanych ludzi. Uleczyła także cesarza Leona Filozofa z kamicy nerkowej, a jego żonę Teofano⁸ z okropnej gorączki. Brata cesarza, patriarchę Stefana⁹, wyleczyła ze skłonności do suchot, a patriarsze jerozolimskiemu Janowi¹⁰ poprawiła uszkodzony słuch. Wyleczyła ze strasznej febry patriarchę Tarazjusza¹¹ i jego matkę Magistrisę, a jej syna Stylianosa z zatrzymania moczu. Kobieta o imieniu Schyzena uleczyła z nieustannych zaparć, a cesarz Roman Lekapen¹² tą wodą leczył paraliż i zaparcia, a także jego żona. W Chaldej¹³ Bogurodzica uleczyła mnicha Peperiusza i jego ucznia, gdy przyzywali Jej pomocy, a także spotwarzonych przed cesarzem mnichów Mateusza i Melecjusza. Któż opowie o wszystkich patrycjuszach, protospathariosach¹⁴ i wielu innych? Nie byłoby sprawiedliwym, gdyby nie wspomnieć o pomocy, jaką otrzymał Stefan, zdecydowany w modlitwie i przynoszący w darze wonne olejki.

⁵ Zoe Karbopsina (?-?), kochanka cesarza Leona VI Filozofa, z którą miał troje dzieci, e tym przyszłego cesarza Konstantyna VII Porfirogenetę. Cesarz Leon VI Filozof wymógł na Kościele w 906 roku zgodę na swoje czwarte małżeństwo z Zoe Karbonopsiną, co wywołało długotrwałe spory zakończone w 920 roku wydaniem „Tomasu jedności”, który zabronił udzielania czwartego związku kościelnego i ograniczył zawieranie trzeciego do czterdziestego roku życia.

⁶ Konstantyn VII Porfirogeneta (905-959), cesarz bizantyjski. Przydomek Porfirogeneta oznacza dosłownie „zrodzony w purpurze”.

⁷ Tesalia, kraina historyczna w Grecji, położona nad Morzem Egejskim na południe od Macedonii.

⁸ Teofano (?-?), córka bizantyjskiego szlachcica Martinacusa. Cesarz Leon VI Filozof został zmuszony do poślubienia jej w 886 roku. Teofano po śmierci jedynej córki udała się do klasztoru i tam zmarła.

⁹ Stefan I (867-893), patriarcha Konstantynopola w latach 886–893, brat cesarza Bazylego I Macedończyka.

¹⁰ Trudno ustalić o którym z patriarchów jerozolimskich jest mowa, gdyż w omawianym okresie ośmiu patriarchów nosiło imię Jan.

¹¹ Św. Tarazjusz (zm. 806), patriarcha Konstantynopola w latach 784-806. Tarazjusz był sekretarzem i bliskim współpracownikiem cesarzowej Ireny, dzięki której został wybrany na patriarchę Konstantynopola. Tarazjusz przewodniczył obradom Soboru Nicejskiego w 787 roku, na którym przywrócono kult ikon. Wspomnienie liturgiczne 25 II

¹² Roman I Lekapen (870-948), cesarz bizantyjski w latach 919-944. 16 grudnia 944 roku został aresztowany i zesłany na wyspę Proti (dziś Kinaliada) na rozkaz synów, Stefana i Konstantyna, gdzie zmarł jako mnich.

¹³ Chaldejca, określenie terenów południowej Mezopotamii, leżących nad Zatoką Perską, między deltą Eufratu i Tygrysu a pustyniami Półwyspu Arabskiego. Nazwa pochodzi od zamieszkujących te ziemie plemion Chaldejczyków. Nazwa Chaldejca była także synonimem nazwy Babilonia.

¹⁴ Protospatharios, w Cesarstwie Bizantyjskim tytuł honorowy, drugi co znaczenia po patrikosie, jaki mógł być przyznany osobom nienależącym do bliskiego otoczenia rodziny cesarskiej.

Jakiż język opowie wszystko, co woda ta dokonała i dokonuje do dzisiaj? A te cuda, które sami w swoim czasie widzieliśmy, przewyższają ilością krople deszczu, gwiazdy i liście. W nadprzyrodzony sposób uleczala ona gnijące wrzody, ukłucia i inne śmiertelne rany, gorączkę, trąd i kalectwo, leczyła także opuchliznę kobiecą i większość cierpień duchowych, jak ślepawość, bielmo oczne i zmętnienie tęczówki. Uleczyła też Warega¹⁵ Jana z puchliny wodnej i innego Warega ze złośliwych wrzodów, mnicha Melecjusza z ostrej ospy, hieromnicha Marka z astmy, która męczyła go piętnaście lat, a także mnicha Makarego z kamicy nerkowej. Jest także wiele innych cudów, które dokonała, dokonuje i nie przestaje dokonywać Matka Boża.

Chryste Boże nasz, dla modlitw Twojej Matki, zmiłuj się nad nami.
Amen.

¹⁵ Waregowie, staroruska nazwa szwedzkich wikingów. W wiekach IX-XI organizowali wyprawy rabunkowe i handlowe do wschodniej Europy i Bizancjum.